

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

**ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ
УКРАЇНИ
XIX – початку XX ст.**

Випуск XVI

Київ 2009

Проблеми історії України XIX – початку XX ст. – Київ: Інститут історії України, 2009 р. – Випуск XVI. – 475 с.

Пропоноване видання є шістнадцятим випуском збірника наукових студій відділу історії України XIX – початку XX ст. Інституту історії України НАН України. Видання продовжує традицію публікації результатів науково-дослідницької діяльності співробітників, аспірантів та здобувачів відділу, науковців провідних вітчизняних наукових установ та викладачів вищих навчальних закладів України.

У збірнику висвітлюється широке коло актуальних та дискусійних проблем соціально-економічного, суспільно-політичного, культурного та релігійного життя українських земель у XIX – на початку XX ст., національного руху українського народу у вказаний період.

Наукові доробки, що увійшли до випуску, можуть бути корисними не лише ученим-історикам, викладачам та студентам вищих навчальних закладів гуманітарного профілю, а й усім небайдужим до минулого України.

Редакційна колегія: *О.П. Реснит*, д.і.н., професор, член-кореспондент НАН України (голова редколегії), Інститут історії України НАНУ, *О.О. Крижановська*, к.і.н., старший науковий співробітник (секретар редколегії), Інститут історії України НАН України.

Члени редколегії: *В.Й. Борисенко*, д.і.н., професор, Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, *О.В. Добржанський*, д.і.н., професор, Чернівецький державний університет імені Юрія Федьковича, *Г.Д. Казьмирчук*, д.і.н., професор, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, *В.П. Коцур*, д.і.н., професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук України, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет, *О.М. Лебеденко*, д.і.н., професор, Ізмайльський державний педагогічний інститут, *О.А. Удод*, д.і.н., професор, Інститут історії України НАН України, *В.С. Шандра*, д.і.н., провідний науковий співробітник, Інститут історії України НАН України, *Н.А. Шип*, д.і.н., професор, завідувачка кафедрою суспільних наук, Українська академія зовнішньої торгівлі.

Рецензенти: д.і.н., пров. наук. співр. *Я.В. Верменич*, д.і.н., проф. *В.К. Борисенко*, д.і.н., проф. *С.І. Світленко*.

Згідно постанови президії ВАК України від 11.06.2003 р. №19-09/6 видання внесено до переліку фахових видань з історичних наук (Бюлетень ВАК України, №7, 2003).

Літературний редактор: *В.І. Кузнєцов*.

Набір підготувала: *О.В. Фастовець*.

Оригінал-макет підготувала: *С.М. Блашук*.

Видається за рішенням Вченої ради Інституту історії України НАН України.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ №6739 від 04.12.2002 р., видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України.

Електронна адреса: E-mail – pravhram@rambler.ru

Problems of the History of Ukraine of XIX – Beginning XX cc. – Kyiv: Institute of the History of Ukraine, 2009. – XVI Edition. – 475 p.

The offered edition is the sixteenth issue of the collection of scientific studios of department of the history of Ukraine XIX – to beginning of XX item to the Institute of the history of Ukraine NAS Ukraine. Edition continues tradition of publication of the results of scientifically research activity of employees, graduate students and bread-winners of department, workers of researches the leading domestic scientific establishments and teachers of higher educational establishments of Ukraine.

In collection the wide circle of actual and debatable problems of socio-economic, social and political, cultural and religious life of Ukrainian earths up in XIX – at the beginning of XX item, national motion of the Ukrainian people in an indicated period.

Scientific revisions which entered in an issue can profit to not only the scientists-historians, teachers and students of higher educational establishments of humanitarian type but also all unindifferent to the pas of Ukraine.

Editorial Board: *O.P. Reent*, Doctor of History, Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine (Head of editorial board), Institute of the History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine, *O.O. Kryzhanov'ska*, Candidate of History, Senior Scholar (Secretary of editorial board), Institute of the History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Editorial Board Members: *V.Y. Borysenko*, Doctor of History, Professor, M.P. Drahomanov National Pedagogical University, *O.V. Dobrzhan'skyi*, Doctor of History, Professor, Yuriy Fed'kovich Chernivtsi State University, *H.D. Kaz'myrchuk*, Doctor of History, Professor, Taras Shevchenko Kyiv National University, *V.P. Kotsur*, Doctor of History, Professor, Corresponding Member of the Academy of Pedagogy of Ukraine, Pereyaslav-Khmel'nyts'kyi State Pedagogical University, *O.M. Lebedenko*, Doctor of History, Professor, Izmail State Pedagogical Institute, *Yu.A. Rusanov*, Candidate of History, Associate Professor, Head of the Ethnology, Country Research and Tourism Studies Department, T.H. Shevchenko Chernihiv State Pedagogical University, *O.A. Udod*, Doctor of History, Professor, Institute of the History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine, *V.S. Shandra*, Doctor of History, Leading Scholar, Institute of the History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine, *N.A. Shyp*, Doctor of History, Professor, Head of Social Sciences Department, Ukrainian Academy of Foreign Trade.

Reviewers: Doctor of History, Professor *Ya.V. Vermenych*, Doctor of History, Professor *V.K. Borysenko*, Doctor of History, Professor *S.I. Svitlenko*.

According to decision of presidium of the Higher Certification Committee of Ukraine from 11.06.2003 p. №19-09/6 the edition is included to the list of professional publications in history (report of the Higher Certification Committee of Ukraine, №7, 2003).

Literary Editor: *V.I. Kuznetsov*

Composed matter by: *O.F. Fastovets'*

Layout by: *S.M. Blashchuk*

Published according to decision of Academic Council of Institute of the History of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Certificate of state registration of printed medium KB №6739 from 04.12.2002, issued by State Committee of Information Policy, Television and Broadcasting of Ukraine.

E-mail: pravhram@rambler.ru